

”ومىرمدەگى ەڭ تاماشا ەستەمە“

— شىنجاڭنىڭ سانائىتى تاماشالاۋغا ۋە ئۇنىڭ ەتلىگەن سېلى قوناقئارنىڭ جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرۇلغاندىن 70 جىلدە- ەن قۇتۇقتاۋ جىنالىسنا قاتناسۇن ەستەلىك

□ تىلشەلمىز يۇان ەي، پارىزات، شى شىن ”جۇڭخۇا تۇعانما شاتانامىن!“ ”مەملەكەت مەرەكەسى سانائىتى بىزگە جۇڭخۇا ۋەلىنىڭ قاۋالغان كۇش- قۇاتىن شىناي سەزىندىردى!“ ”بىرگە قايراتتانايق، مەكەنمىزدىڭ ەرتەڭى سوزسىز ئىپتى تاماشا بولادى!“

10- ئايدا 1- كۈنى تۇستەن بۇرۇن جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرۇلغاندىن 70 جىلدەن قۇتۇقتاۋ جىنالىسى بەيجىڭ تىان- ئىمىن لاڭنىدا سانائىتىپەن تىكىزىلدى. شىنجاڭنىڭ كەلگەن ۴ر ۇلت، ۴ر سالا وزاتتارىنىڭ، ۇلكىلەرنىڭ ۇلكىلەردى سېلى قوناق رەتەندە ۇسىنىس ەتلىپ، سول جەردىڭ وزىندە قۇتۇقتاۋ جىنالىس تاماشالاپ، وسى ۇبىر كوڭل تەبىرەنتەر ساتكە بىرگە كۇا بولدى.

■ وتان انا، ۇزىڭدى ماقتانىش ەتەمىن

تاك ۇسارى، تىان- ئىمىن لاڭى، ۇجۇز مىللە يونداعان ادام وسىندا جىنالىدى. ەشقانداي داڭعازا داۋس بولمايدى، كوزگە تۇسەتنى ادامداردىڭ اسعا كۇتىپ، دەن قوبىعان اپەنتەرى.

ساعات 10، 70 قۇرەمت زەڭبەرەگى جاڭغىرىپ، قۇتۇقتاۋ جىنالىسنىڭ شەھىلدىن اشتى.

تىان- ئىمىن باتسى تاماشالاۋ تەكشەسەندە، ۇستىنە قىزىلت سارى ئۇستى جۇمىسى كىمىن كىگەن تارباغاتاي تاس جول باسقارۇ مەكەمەسى تولى بولمىشە مەكەمەسىنىڭ شوفەرى حى خانىڭ نارتتاي بەس جۇلدوزدى قىزىل تۇدىڭ اسقاق تا اسەرى مەملەكەت ۴نى شىندە باياۋ كوتەرىلگەننە كوز تىكىپ تۇر، سول ساتتە، ول وتانىڭ قۇدەرتە- تىلىگىن، خالىقنىڭ ۇلىغىن تەرەڭ سەزىندى. ”جۇڭخۇا ۇلانى رەتەندە، وتانىڭ دامىپ، العا باسقاننى ماقتا- نىش سانامىن!“- دەدى حى خانىڭ.

تۇرپان قالالىق پارتكوم پارتيا تارىخىن زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ زەينەتكە شىققان كادىر نۇردىن ساتتار جاڭا جۇڭخۇا قۇرداس، باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ قۇتۇقتاۋ جىنالىسنىدا سويلە- گەن ماڭزىدى ۇسوزن ەستىگەندە، ول اسەرلەنگەن- نەن كوزىنە سىتقى جاس الدى. ول بىلاي دەدى: ”مەن رەسپۇبلىكانىڭ گۇلدەنپ- كوركەيۈنە ۇز كوزىمەن كۇا بولدىم. قازىر شىنجاڭداي ۴ر ۇلت خالىقنىڭ تۇرمىسىنىڭ وسىنشا ماقتانىش، كۇندەرنىڭ وسىنشا ماقتانىشى بولۇن پارتيا مەن مەملەكەتنىڭ شىنجاڭغا كوڭل ۇبۇلۇ مەن قامقورلىغىنان بولە قاراۋغا بولمايدى.“

”تاماشالاۋ تەكشەسەندە وتىرىپ سان قىلى وىعا باتتىم. ۇبىر ئۇرلى ماقتانىش سەزىمى وتانىڭ قۇدە- رەتتەنۇنەن كەلدى، ۇبىر ئۇرلى داڭقى وتانىڭ شۇغىلاسىنان كەلدى، ۇبىر ئۇرلى تەبىرەنۇ وتا- نىڭ اسقاقتىن كەلدى، ۇبىر جۇڭخۇا رەتەندە، شەكسىز مەرەپكە شۇمدىم!“ تاماشالاۋ تەكشەسەندە اسقۇ قالاسى جۇڭجياۋ ۇمالى باسقارماسى جۇڭجياۋ ەلۋەتتىك ۇماعىنىڭ مەڭگەۋشىسى ايشام امەت توقتاماي سۇرەتكە ئۇسىرىپ، كوز الدىندا بارلە- ەن ساقاپ اراداي تاقاتسىز داۋدا، ”بۇل ومىر- دەگى ەڭ تاماشا ەستەمە!“- دەدى ول.

■ وسى ساتتە، سىتقى قانم تاسقىندادى

جۇڭخۇا خالىق ازاتتىق ارمىياسىنىڭ ۴ر قايسى ارميا تۇرلەرنىڭ قاتارى وراسان ەكىنچەن جۇڭخۇا ەلەلگەرلەۋدە! شەرۋەدىگى اشەكەيلى ۇتوكولك- تەر، ادامدار شوغىرى ۇان ئۇستى كەمپىر قوساقتاي بولپ، ۇزىن كوشەدە جەر قايسىپ بارادى! تانكى، سوعىس ۇتوھوبىيلى، باسقارلىھالى بوبى سىياقتارلاردا قۇرالغان جابدىقتالغان شارشى قوسىندار سايلانىپ جولعا شىعپ، كوزدەن كەشەۋ- دى قابىلداپتىن ۇدەدىگى تىرەكسەيلى اترەت تىان- ئىمىن كەڭستىگەن قاتار- قاتار مەن ۇبىرلەپ وتكەندە، ۇرۇمچى قالالىق ەلۋەتتىك قاتناس جىن- باۋباشى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ شوفەرى گۇ شياڭنىڭ كوڭلەندە قول تەلەفونىن سىپ سۇرەتكە ئۇسىردى: ”قاتتى تەبىرەندىم، بۇل وسى زامانى جۇڭخۇا اسكەرلەرنىڭ توپتىق ۇزىن- ئىگىلەۋى، بۇكىل دۇنيە جۇزىنە جۇڭخۇا كۇش- قۇاتىن ىگىلەدى ۴رى دۇنيە جۇزىنىڭ بەيىتىشلىگى مەن داۋمىن جەبەيتىن تاماشا تىلەگىن ىگىلەدى.“

تاماشالاۋ تەكشەسەندە، شىنجاڭ ۇشىن مىسى شارۋاشلىقى شەكتى جاۋاپكەرشلىك سەرىكتەستىگە- نىڭ قىزمەتكەرى يىدايات بايسلام وسزامانداغان قوسىغا، دۇماندى شەرۋ قوسىنا قاراپ تۇرىپ، قاتتى- قاتتى شاپالاق سوعىپ، كوزىنە سىتقى جاس الدى. ”ونە بوبىمداي سىتقى قانم تاسقىنداغاندا بولدى.“ ول بىلاي دەدى: ”پارتان ۇتۇ سالىتى راسىندا سانائىتى ەكەن، قارۇ- جاراتنىڭ ۇبارى ەلمىزدە وندىرىلگەن، ادامدى تەبىرەندەدى. بۇقارا- لىق شەرۋدىڭ ادامغا بەرتىن اسەرى نىتتىماقتىلىق، ۇلتنىڭ ۇبىسۇ قۇاتى.“

ۇشتۇرپان ۇدانى العا قالاشى مەملەكەتتە ۇبىر تۇناس قولدانلانتىن ئىل باستاۋىش مەكتەپ- نىڭ باستى قۇرپان نىياز بىلاي دەدى: ”اسكەرى پارت شارشى قوسىندارنىڭ قادامىنىڭ ەكىندى دە تە- بىندى، تاۋ قوپارپ، تەڭىز قوتاراداي ايارلى ەكەننى كورپ، مەن وتانىمىزنىڭ وسىداي ۇبىر ايباتتى قوس- نى، وركەنەتتى قوسىنى، جەڭستى قوسىنى بولغاننا ماقتاندىم جانە شاتاندىم. جۇڭخۇا رەتەندە، ەال وسى ساتتە، جۇرەك تولى ۇسوزىمدى ۇبىر سويلەم سوزگە جىناقپ، وتانىمىزنىڭ كوركەيىپ- گۇلدە- ۇن، ەل امان، جۇرت نىشنى بولۇن تىلەيمىن، ۇبىز- دىڭ ۇلى جۇڭخۇا كوھۇنىستىك پارتىياسى جاساسن!“

■ ۴ر بىر ۇستى تاباندىلىقپەن ويداعىداي

نەستەيمىز

”بولاشاقتاي جۇڭخۇا، سوز جوق، ئىپتى دە گۇلدەنپ- كوركەيدى، باي، قۇدەرتتى بولادى، بولاشاقتاي شىنجاڭ، سوز جوق، ئىپتى دە كوركەم بولادى!“ شىنجاڭنىڭ سانائىتى تاماشالاغان سېلى قوناق- تار جابال مىنلاردى ۇبىلدىردى: ۇەلگى ماقتاتتى

ۇمىتپاي، بورىشتى ەستە بەرىك ساقناپ، بەكەم مۇرات- سەنمەن، قاجماس كۇرەس جۇرگىزۇ رۇحمەن، ۴ر بىر قاراپايمىم سىتەردى تاباندىلىقپەن ويداعىداي سىتەيمىز. شاپشال سبە ۇتوھوبىيالى ۇدانى جوعارى دا- رەجەلى ورتا مەكتەپنىڭ مۇعالىمى شۇە جىن بىلاي دەدى: باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ ماڭزىدى سوزىن- دە جۇڭخۇا كەشەگىسى، بۇگىنى جانە ەرتەڭى با- ياندايدى، وقۇ- اعارتۇ قىزمەتكەرى رەتەندە، جاڭا جورىق جولىندا ويداعىداي ۇجۇرپ قانا قالماستان، ونان دا ماڭزىدىسى، ۇش كەز مەنەدە سۇبىسەنش- لىك پەن جاۋاپكەرشلىكتى جوعارى قويسىپ، ۇزدىك- سىز كۇرەس جۇرگىزۇ رۇمىن وقۇشلاردىڭ جۇرە- گىنە ۇيالانىپ، ولاردى تاباندىلىقپەن ەداۋردىڭ ال- دىڭغى ەگىندە جۇرەتمىن كۇرەسكەر، ۇردىس اشۇشى، ۇلەسكەر بولۇغا تارىيەلەپ، جۇڭخۇا ۇلت- نىڭ ۇلى گۇلدەنۇى سىندى جۇڭخۇا ارمانىن ۇزدىك- سىز كۇرەس جۇرگىزۇ بارسىندا، سوز جوق، ۇس جۇزىندىككە ايانلدىرمان!

”بۇل رەت، مەن ەلىسقا تولى سەزىمەن بەيجىڭگە كەلدىم.“ گۇ شياڭنىڭ مەملەكەت مەرە- كەسىنىڭ سانائىتىنى وسىمەن 2- رەت قاتناسۇى، ول بىلاي دەدى: ”بۇل مەملەكەت ماغان بەرىكەن ەڭ ۇلكەن داڭقى، ۇمىر بوبى جۇرەك تۇكىپىمىدە ساقناپ، ۴ر ۇلت خالىقنا ويداعىداي قۇلشنا قىزمەت سىتەيمىن.“

شىنجاڭ ۇندىرىس- قۇرلىس بىڭتۇانى 10- شىسى 185- تۇانى سۇ ىگىلىگى پۇنكىتنىڭ جۇمىشى- قىزمەتتىشى، شەكارا قورعاۋشىسى ما جۇن- ۇ بىلاي دەدى: ”مۇنان كەيىن ەسەلەپ قۇلشنىپ، وتانىمىزنىڭ شەكارا ەلىياسىن جاقسى قورعايمىن.“

تاشقورعان تاجىك ۇتوھوبىيالى ۇداندىق سەنتىرلى بالاباقاشىنىڭ باستى مەبىرگۇل اكىمجان تەبىرەنە بىلاي دەدى: ”بىز تەك قانا ەڭبەگىمىز بىن اقل- پاراساتىمىزدى ارناغاندا، پارتيا مەن مەملەكەتكە ەڭ جاقسى جاۋاپ بەرە الامىز.“

”مەن جانە مەنىڭ وتانىم، ۇبىر ساتتە بولنەيد- ەن... تىان- ئىمىن لاڭنىدا «مەن جانە مەنىڭ وتانىم» ۴نى شارىقتادى. ۴ن رىعاغىنا ىلەسە، شىنجاڭنىڭ سانائىتى تاماشالاۋغا ۇسىنىس ەتلىگەن سېلى قوناقئار قالىڭ قاۋىمەن بىرگە قوس قولن بۇلعاپ، ۇەنگە ىلەسە انگە باستى. كوپىشلىك سۇ- يىسپەنشىلىككە تولغان كوڭل تۇكىپىرلەرنىڭدىكى ۇنۇن ۇلى جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى جاساسن! ۇلى جۇڭخۇا كوھۇنىستىك پارتىياسى جاساسن! ۇلى جۇڭخۇا خالىق جاساسن! دەپ ۇەلەتتى.

تىلشەلمىز ما جىنلۇك، لىۋ مىڭمىڭ 10- ئايدا 1- كۈنى بەيجىڭنىڭ خابارلايدى. 10- ئايدا 1- كۈنى ساعات 12 مولىشەرىندە جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرۇلغاندىن 70 جىلدە- ەن قۇتۇقتاۋ جىنالىسنىڭ بۇقارالىق شەرۋىندەگى ”كورىكتى شىنجاڭ“ اشەكەيلى ۇتوكولگى تىان- ئىمىن لاڭنىدا بوي كورسەتتى.

شىنجاڭ اشەكەيلى ۇتوكولگىنىڭ نەگىز- گى فاكىتورى ۇلتاردىڭ ۇلى نىتتىماغانا ۇكىل- دىك ەتەتنى ۇلكەن اناردىڭ ئىشىنى بولپ، شىنجاڭداي 25 مىللىون ۴ر ۇلت ۇلدارنىڭ جاڭا جۇڭخۇا 70 جىلدىق مەرەپىتىنىدا دەگەن قوبۇ سۇبىسەنشىلىككە تولى تىلەگىن تولقى بەينەلەدى. دۇنيە جۇزىنە شىنجاڭنىڭ بايتاق دالاسىدا تۇلغان وراسان زور وزگەرىس- تەر مەن تارىخى جەتسىكتەردى ىگىلەپ، بۇكىل شىنجاڭداي ۴ر ۇلت بۇقاراسىنىڭ بۇكىل ەل خالىقەن بىرگە مەملەكەت مەرەكەسەن بىرگە تويلاپ، ۇبىر نىيەتپەن جۇڭخۇا ارمانىن بىرگە سوم- داغان تاماشا كورنىسنىن ايشىقتادى.

شىنجاڭ اشەكەيلى ۇتوكولگىن جوبالاۋ- دا، جاساۋدا شىنجاڭداي ۴ر ۇلت خالىقنىڭ ”اناردىڭ دانىندەي تەمىز ۇبىسۇن“ بەينەلەۋ- گە كۇش سالىغان، سونمەن بىرگە ”كورىكتى شىنجاڭ قۇرۇ، وتان ارمانىن بىرگە ورنىداۋ“ جانە ”نىتتىماقتى، جارىاسىدى، گۇلدەنگەن، باي، وركەنەتتى، العا باسقان، شات- شادىمان تىرشلىك ەتەتنى جۇڭخۇا سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇ“ قاتارلى مازمۇندار قاتتىلغان. اشەكەيلى ۇتوكولگىنىڭ ئىشىنىن جوبالاۋ، بەينە- كەسكىن جاساۋ، ۴ن- ۇبى جوبالاۋ، بارلىغىدا شىنجاڭداي ۴ر ۇلت ۇلاند- دارىنىڭ جاڭا جۇڭخۇا دەگەن ەڭ رىياسىز، ەڭ تاسقىنداغان جۇرەك جاردى تىلەكتەرى تولقى بەينەلەنپ، شىنجاڭ استاننا بەيجىڭنى شالعاي بولغانمەن، ۇتوھوبىيالى رايوندىق پارتكومنىڭ، تۇناس رايونىمىزدى ۴ر دارەجە- لى پارتيا ۇبىمدارنىڭ، قالىڭ پارتيا مۇشەلەرى مەن ۴ر ۇلت كادر- جۇرتشىلىغىنىڭ تىلەكتىن قاشاندا شى جىنپىڭ جولداسى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتەن بىتە قايناسقاندە- ەن، تەمىز توغىسقاقتىن ىگىلەدى.

بۇل جوعارى علمى- تەحنىكامەن جاسال- ەن «ۇلكەن انار» دەدى، تۇناس تۇلعالىق ئى- شنى بەينە ۇان رەڭدى ۇلكەن جەمىس تابا- عىنا وقسايدى، جەمىس تاباغىنا شىنجاڭنىڭ ۇرلى ەركەشە جەمىستەرى تولترا سالىنىپ، كورگەن ادامنىڭ جانىن جادىراتادى. ۇلكەن انار پىشىندەگى شار تازىدەسە ەكراننىان رەڭگى قانق، ەال اناردىڭ وزىنەن ۇماپتىن لىپ انار ئىشىنى شىعا كەلدى، اناردىڭ دانە- رى اراننىان شىنجاڭداي ۴ر ۇلت ورنەندەرد- نىڭ كۇلمىسەرەگەن بەينەلەرى ارت- ارتىنان

كورىندى، جايدارى جۇزەردەدىڭ بارلىغىنان جاڭا جۇڭخۇا دەگەن قوبۇ سۇبىسەنشىلىككە تولى نىزگى تىلەك مەن مۇندالاعان. ۇبىر ۇلتنىڭ ناگرا دۇبىمى پىشىندە- گى ساحنادا، 13 نەگىزگى ۇلتنىڭ مەرەكەلىك سانائىتى كىمەردىن كىگەن ۴ر ۇلت جاستا- رى ۴ن ايتىپ، يىگە باسىپ، ”۴ن- ۇبى مەكە- نى“ — شىنجاڭنىڭ تىلەگىن ىگىلەدى.

اشەكەيلى ۇتوكولگى تاعى بورىتپە ويۇ، بويۇلى ناقتى سىياقتى ۇرلى بەينەلەۋ تاسىل- دەرى ارقتى شىنجاڭنىڭ جاسىل القاپ مادە- پەتنى، ساحارا مادەنەتەن، ارماننىڭ تىڭ يىگەرۇ مادەنەتەن، قالا مادەنەتەن، جىبەك جولى ما- دەنەتەن جەتكىزدى. بۇل فاكىتورلار نوبىلاپ سىزۇ كوركەمەنەرلىك ادسىمەن اشەكەيلى ۇ- توكولگىنى وراپ تۇرغان رەڭدى تورەن لەننا اراننىا شەبەرلىكپەن سىڭرىلگەن.

جۇڭخۇانىڭ ەداستورلى مادەنەت ەرەك- شەلىگىنە يە شىرشىقتامالى كىتاپ ەكراننىدا، كىنو لەنناسىن دامىلسىز جۇرگىزۇ تاسلىمەن شىنجاڭنىڭ كورنىسنى فىلمى قويسىپ، ”شىنجاڭ جاقسى جەر“ دىك اسم كورنىستە- رنىڭ جىلجىمىلى سۇرەتى جايلىپ، رەڭدەرى كوزدىڭ جاۋن لىپ، مىڭ قۇلپىردى. ۇتوھوبىيالى رايوندىق قوعامدىق علمى- دار سىياسى بىرلەستىگى پارتيا باسشىلىق گروپپاسىنىڭ شۇجى، ۇتوھوبىيالى رايوننىڭ جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرۇلغاندىن 70 جىلدەن قۇتۇقتاۋ اشەكەيلى ۇتوكولگىن جوبالاۋ، جاساۋ ارناۋلى قىزمەتنە باسشىلىق ەتۇ گروپپاسى كەڭسەسىنىڭ مەڭگەۋشىسى شۇي رۇبىجۇن بىلاي دەپ تانىستىردى: شىنجاڭ اشەكەيلى ۇتوكولگىنىڭ جوبالاۋ وزەگى — باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ شىنجاڭ قىزمەتى جوندەگى ماڭزىدى سوز- دەرنىڭ جانە ماڭزىدى نۇسقاۋلارنىڭ رۇمىن داپەكىلدەندىرۇدى، تىپانقاتىندىرۇدى تەمىز ارقاۋ ەتە وتىرىپ، ۇبىر- بىرلەگەن سىتەرەول- دى شىنجاڭ سۇرەتتەرنى ىگىلەۋ. ”اشەكەيلى ۇتوكولگىنى جوبالاۋدا، جاساۋدا نەگىزگى تا- قىرىپتىق ىدەياسىن، باي مازمۇندى وزىندىك ۇماننى كوركەمەنەرلىك بەينەلەۋمەن، علمى- تەحنىكا ارقتى كورسەتۋمەن تەمىز ۇشتاستە- رىپ، السىتان قاراعاندا كوزدىڭ جاۋن لىپ، جاقىننان قاراعاندا باي مازمۇندى، قوزالغاندا قۇاننىش- شانتىقتى، زەر سالا قاراعاندا وزىن- دىك ۇماندى اغعاراتتىن كوپ ساتلى سىتەرەول- دى ىگىلەۋ ونىمىدىگىن بەينەلەيدى“، - دەدى شۇي رۇبىجۇن.

”كورىكتى شىنجاڭ“ اشەكەيلى ۇتوكو- لگى تاعى بەيجىڭ ولپىيادا سپورت باقتاسىن- دا ەلۋەتكە كورسەتەلدى.

تېخى دە كوپ مازمۇندى ەكى ولىشىدى كوتى جايلاپ كورۇشۇڭىز

10- ئايدا 1- كۈنى ”كورىكتى شىنجاڭ“ اشەكەيلى ۇتوكولگى تىان- ئىمىن لاڭنىڭ ئىشىنى بارادى. □ سۇرەتنى تىلشەلمىز لى رۇي تۇنۇسرىغان